

Υπόθεση C-881/19

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως δυνάμει του άρθρου 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

4 Δεκεμβρίου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Krajský soud v Brně (Τσεχία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

25 Οκτωβρίου 2019

Προσφεύγουσα:

Tesco Stores ČR a.s.

Καθού:

Ministerstvo zemědělství

Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

Αντικείμενο της κύριας δίκης είναι η διαφορά στο πλαίσιο της οποίας η προσφεύγουσα αμφισβητεί την απόφαση του καθού ότι μέσω της χρήσης του όρου «čokoládový prášek» (σοκολατένια σκόνη) αντί του μνημονευόμενου στην οδηγία 2000/36/EK¹ όρου «čokoláda v prášku» (σοκολάτα σε σκόνη), η προσφεύγουσα διέθεσε στην αγορά τρόφιμο με ανεπαρκή ή παράνομη σήμανση και, ως εκ τούτου, παραβίασε τις σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου.

Προδικαστικό ερώτημα

Έχουν οι κανόνες που προκύπτουν από το παράτημα VII, μέρος E, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1169/2011 την έννοια ότι, στην περίπτωση τροφίμου προοριζόμενου για τον τελικό καταναλωτή στη Δημοκρατία της Τσεχίας, μπορεί ένα σύνθετο συστατικό μνημονευόμενο στο παράρτημα I, μέρος A, σημείο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας [2000/36/EK] να αναφέρεται στη σύνθεση του προϊόντος χωρίς περιγραφή της σύνθεσής του αποκλειστικά και μόνο στην περίπτωση κατά

την οποία η ονομασία του εν λόγω σύνθετου συστατικού αντιστοιχεί επακριβώς στην τσεχική απόδοση του παραρτήματος I της οδηγίας 2000/36/EK;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', άρθρο 18, παράγραφοι 1 και 4, παράρτημα VII, μέρος E, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1169/2011²

Άρθρο 3, παράγραφος 1 και παράρτημα I, μέρος A, σημείο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2000/36/EK

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 2, στοιχείο α, σημείο 3, του νόμου 110/1997³, ο εκμεταλλεζόμενος επιχείρηση τροφίμων οφείλει αποσύρει αμέσως από την κυκλοφορία τρόφιμα που φέρουν ανεπαρκή ή παράνομη σήμανση.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας

- 1 Στις 27 Μαΐου 2016 το Státní zemědělská a potravinářská inspekce (κεντρικό εποπτικό όργανο της εθνικής αρχής αγροτοδιατροφικού ελέγχου, Τσεχία) [inspektorát v Brně (ελεγκτής στο Μπρνο)], 1) διέταξε την απόσυρση προϊόντων⁴ της προσφεύγουσας από την κυκλοφορία, διότι στην περιγραφή των συστατικών τους χρησιμοποιήθηκε ο όρος «čokoládový prášek» (σοκολατένια σκόνη) χωρίς την περιγραφή της σύνθεσης του εν λόγω σύνθετου συστατικού, όπως προβλέπεται από το άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο β', σε συνδυασμό με το άρθρο 18, παράγραφοι 1 και 4, του κανονισμού 1169/2011 και 2) απαγόρευσε την περαιτέρω διάθεση αυτών των προϊόντων στην αγορά.
- 2 Την 1η Ιουνίου 2016 η προσφεύγουσα άσκησε διοικητική ένσταση κατά των προαναφερθεισών διατάξεων, την οποία το Státní zemědělská a potravinářská inspekce (κεντρικό εποπτικό όργανο της εθνικής αρχής αγροτοδιατροφικού ελέγχου) αρχικώς έκανε την δεκτή στις 6 Ιουνίου 2016 και ακύρωσε τις διατάξεις. Ακολούθως, όμως, το ústřední inspektorát (κεντρικός ελεγκτής) του Státní zemědělská a potravinářská inspekce (κεντρικού εποπτικού οργάνου της εθνικής αρχής αγροτοδιατροφικού ελέγχου), με απόφαση της 2ας Φεβρουαρίου 2017, τροποποίησε της αναφερόμενη απόφαση της 6ης Ιουνίου 2016, απορρίπτοντας της ως άνω διοικητική ένσταση της προσφεύγουσας και διατηρώντας σε ισχύ τις διατάξεις της 27ης Μαΐου 2016. Η ενδικοφανής προσφυγή της προσφεύγουσας κατά της απόφασης της 2ας Φεβρουαρίου 2017 απερρίφθη με απόφαση της 21ης Απριλίου 2017 του καθού.
- 3 Η προσφεύγουσα κατέθεσε προσφυγή κατά της απόφασης της 21ης Απριλίου 2017 του καθού ενώπιον του Krajský soud v Brně (περιφερειακού δικαστηρίου στο Μπρνο, Τσεχία), η οποία απερρίφθη με απόφαση της 26ης Φεβρουαρίου

2019. Ως αποτέλεσμα της αίτησης αναίρεσης που κατέθεσε η προσφεύγουσα ενώπιον του Nejvyšší správní soud (Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου, Τσεχία), με απόφαση της 11ης Ιουλίου 2019 αναιρέθηκε η απόφαση του Krajský soud v Brně (περιφερειακού δικαστηρίου στο Μπρνο) της 26ης Φεβρουαρίου 2019 και αναπέμφθηκε η απόφαση στο εν λόγω δικαστήριο για τη συνέχιση της διαδικασίας.

- 4 Στο συγκεκριμένο στάδιο της διαδικασίας, το Krajský soud v Brně (περιφερειακό δικαστήριο στο Μπρνο) υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το ως άνω προδικαστικό ερώτημα. Ωστόσο, μολονότι το αιτούν δικαστήριο δεσμεύεται από τη νομική κρίση του Nejvyšší správní soud (Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου), εντούτοις εκτιμά [βασιζόμενο στην απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 5ης Οκτωβρίου 2010 στην υπόθεση Elchinov, C-173/09, ECLI:EU:C:2010:581, καθώς και στην απόφαση του διευρυμένου τμήματος του Nejvyšší správní soud (Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου) της 8ης Ιουλίου 2008, που δημοσιεύθηκε με αριθμό 1723/2008 στη Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (συλλογή των αποφάσεων του Ανώτατου Διοικητικού Δικαστηρίου)], ότι η περίπτωση αυτή δεν το εμποδίζει να ασκήσει το δικαίωμα που απορρέει από το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα κύρια επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 5 Το καθού θεωρεί ότι εφόσον στο παράρτημα I, μέρος A, σημείο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2000/26/EK αναφέρεται αποκλειστικά ο ορισμός «čokoláda v prášku» (σοκολάτα σε σκόνη) και όχι «čokoládový prášek» (σοκολατένια σκόνη), σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ο δεύτερος αυτός όρος θα πρέπει πάντοτε να περιγράφονται τα συστατικά που περιλαμβάνει.
- 6 Η προσφεύγουσα κρίνει, ωστόσο, ότι η εξαίρεση του παραρτήματος VII, μέρος E, σημείο 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1169/2011 εφαρμόζεται και στην ονομασία «čokoládový prášek» (σοκολατένια σκόνη), δεδομένου ότι ο εν λόγω όρος έχει την ίδια σημασία με τον όρο «čokoláda v prášku» (σοκολάτα σε σκόνη) και οι συνώνυμοι όροι θα πρέπει πάντοτε να ερμηνεύονται κατά τον ίδιο τρόπο, προς αποφυγή νομικής αβεβαιότητας. Εξάλλου, όλες οι γλωσσικές αποδόσεις της οδηγίας 2000/36/EK έχουν την ίδια δεσμευτική ισχύ.

Νομική κρίση του Nejvyšší správní soud (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου)

- 7 Το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) συμφωνεί με την προσφεύγουσα ότι, αντί της ονομασίας «čokolád v prášku» (σοκολάτα σε σκόνη), θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί εξίσου και η ονομασία «čokoládový prášek» (σοκολατένια σκόνη). Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι διάφορες γλωσσικές αποδόσεις είναι εξ ίσου αυθεντικές (βλ. σκέψη 18 της απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 6ης Οκτωβρίου

1982 στην υπόθεση CILFIT κατά Ministero della Sanità, C-283/81, ECLI:EU:C:1982:335, σκέψη 13 της απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 19ης Απριλίου 2007 στην υπόθεση Profisa, C-63/06, ECLI:EU:C:2007:233, καθώς και σκέψη 24 της πρόσφατης απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 13ης Σεπτεμβρίου 2008 στην υπόθεση Česká rojišťovna, C-287/17, ECLI:EU:C:2018:707). Επομένως, πρέπει να απορριφθεί κατηγορηματικά το επιχείρημα ότι για την επισήμανση προϊόντων σοκολάτας στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας μπορεί να ισχύσει μόνον η τσεχική απόδοση της οδηγίας 2000/36/EK και στα άλλα κράτη μέλη η αντίστοιχη κάθε φορά γλωσσική απόδοση.

- 8 Μια τέτοια προσέγγιση έρχεται σε αντίθεση τόσο προς την προαναφερθείσα νομολογία όσο και, ειδικότερα, προς την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και της ίδιας της έννοιας της εναρμόνισης των εμπορικών ονομασιών των τροφίμων ως μέσο της εσωτερικής αγοράς. Ακριβώς σε αυτές τις αρχές βασίζεται η οδηγία 2000/36/EK (βλ. αιτιολογική σκέψη 8). Στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι εμπορικές ονομασίες των προϊόντων σοκολάτας είναι ήδη πλήρως εναρμονισμένες (βλ. σκέψεις 29 και 45 της απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 25ης Νοεμβρίου 2010 στην υπόθεση Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, C-47/09, ECLI:EU:C:2010:714) και η έννοια αυτής της εναρμόνισης είναι η παροχή της δυνατότητας στους παραγωγούς και τους προμηθευτές σοκολάτας να μπορούν, κατά την εισαγωγή από ένα κράτος μέλος σε άλλο, να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που αναγράφονται στα προϊόντα τους σύμφωνα με την οδηγία 2000/36/EK και να μεταφράζουν τις πληροφορίες αυτές μόνο στη γλώσσα ή στις γλώσσες που είναι κατανοητές στον καταναλωτή στο κράτος μέλος εντός του οποίου προορίζονται για πώληση τα οικεία προϊόντα.
- 9 Η προσφεύγουσα αγόρασε προϊόντα από προμηθευτές ή παραγωγούς, οι οποίοι τα παρήγαγαν είτε στη Γερμανία, όπου η γερμανική απόδοση της οδηγίας χρησιμοποιεί την ονομασία *Schokoladenpulver*, είτε στην Πολωνία, όπου η πολωνική απόδοση της οδηγίας χρησιμοποιεί τις ονομασίες *proszek czekoladowy* και *czekolada w proszku*. Έτσι, η προσφεύγουσα μετέφρασε τους γερμανικούς ή τους πολωνικούς όρους στην τσεχική γλώσσα ως «čokoládový prášek» και χρησιμοποίησε τον όρο αυτό στα προϊόντα της. Η έννοια της εναρμόνισης των ονομασιών των προϊόντων σοκολάτας συνίσταται στη δυνατότητα ανάληψης ακριβώς αυτών των ενεργειών.
- 10 Αντίθετη με τους εν λόγω κανόνες είναι η ερμηνεία κατά την οποία ο προμηθευτής ή ο παραγωγός, πριν από την πώληση προϊόντων σοκολάτας στη Δημοκρατία της Τσεχίας τα οποία παρήχθησαν σε άλλο κράτος μέλος, θα έπρεπε πρώτα να προσαρμόσει τις ονομασίες των συστατικών του προϊόντος στην τσεχική απόδοση της οδηγίας 2000/36/EK. Αυτή η ερμηνεία θα οδηγούσε στο συμπέρασμα ότι στο έδαφος της Δημοκρατίας της Τσεχίας ισχύει μόνον η τσεχική απόδοση της οδηγίας, και επομένως κάποια «τσεχική οδηγία 2000/36/EK», γεγονός που αντιτίθεται προδήλως προς την έννοια της εναρμόνισης των εμπορικών ονομασιών και της ισοδυναμίας των γλωσσικών αποδόσεων της

οδηγίας, ενώ θα οδηγούσε και σε επαναφορά στην κατάσταση πριν από τη δημιουργία της κοινής αγοράς.

- 11 Επομένως, δεν μπορεί απλώς να θεωρηθεί ότι οι διάφορες γλωσσικές αποδόσεις του παραρτήματος της οδηγίας 2000/36/EK απαριθμούν τις δεσμευτικές ονομασίες των προϊόντων στα διάφορα κράτη μέλη. Εν πάση περιπτώσει, στον κανονισμό 1169/2011 δεν γίνεται αναφορά για τέτοιες δεσμευτικές γλωσσικές αποδόσεις, στο δε άρθρο 15, παράγραφος 1 του κανονισμού αυτού μνημονεύεται μόνον η απαίτηση οι υποχρεωτικές πληροφορίες για τα τρόφιμα να «αναγράφονται σε γλώσσα που είναι εύκολα κατανοητή από τους καταναλωτές των κρατών μελών στα οποία πωλείται το τρόφιμο». Τούτο ακριβώς δίνει στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τη γερμανική ή την πολωνική ονομασία του συστατικού του εισαγόμενου προϊόντος, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, μεταφράζοντάς την απλώς στην τσεχική γλώσσα.
- 12 Είναι αληθές ότι, σε ορισμένα κράτη μέλη, κάποιες ονομασίες τροφίμων είναι συνήθεις όροι και η μετάφραση σε άλλες γλώσσες μπορεί να παραπλανήσει τον καταναλωτή. Εντούτοις, μια τέτοια περίπτωση θα πρέπει να αναφέρεται σαφώς σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις. Στον κανονισμό 1169/2011 προβλέπεται η εν λόγω δυνατότητα στο άρθρο 17, παράγραφοι 2 και 3. Η οδηγία 2000/36/EK κάνει χρήση αυτής της δυνατότητας ως προς συγκεκριμένες ονομασίες ορισμένων προϊόντων στην αγγλική γλώσσα, δεχόμενη στο παράρτημα I, μέρος A, σημείο 4, στοιχείο δ', τον εθνικό ορισμό «milk chocolate». Αυτή όμως η ειδική εθνική ρύθμιση μνημονεύεται σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις της οδηγίας και όχι μόνο στην αγγλική. Παρόμοια ρύθμιση θα έπρεπε να ισχύσει εάν στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας έπρεπε για παράδειγμα να χρησιμοποιείται μόνον η ονομασία «čokoláda v prášku» (σοκολάτα σε σκόνη), διότι η ονομασία «čokolázný prášek» (σοκολατένια σκόνη) θα μπορούσε να παραπλανήσει τον Τσέχο καταναλωτή.
- 13 Η ως άνω αναφερόμενη απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 14ης Ιουνίου 2017 στην υπόθεση C-422/16 είναι η μόνη που επιβεβαιώνει αυτή τη θέση. Στον κανονισμό 1308/2013⁵, τον οποίο αφορούσε η εν λόγω υπόθεση, ο ενωσιακός νομοθέτης εισήγαγε διαφορετική ρύθμιση απ' ό,τι στην οδηγία 2000/36/EK, διότι στο παράρτημα του συγκεκριμένου κανονισμού προσδιόρισε σαφώς τις εμπορικές ονομασίες διαφόρων προϊόντων οι οποίες πρέπει να χρησιμοποιηθούν σε διάφορα κράτη κατά τη διάθεση των οικείων προϊόντων στην αγορά. Το Krajský soud (περιφερειακό δικαστήριο) παρέθεσε την σκέψη 36 της εν λόγω απόφασης αναφορικά με την εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής 2010/971, με την οποία καταρτίστηκε ο κατάλογος των προϊόντων που αναφέρονται στο σημείο III, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του παραρτήματος XII του κανονισμού 1234/2007⁶. Βεβαίως, η απόφαση της Επιτροπής περιέχει και κατάλογο προϊόντων στον οποίο προσδιορίζονται συγχρόνως διάφορες εθνικές ονομασίες διαφορετικών προϊόντων γάλακτος. Ωστόσο, σχετικά με τον εν λόγω κατάλογο, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επισήμανε στην εν λόγω σκέψη ότι σε αυτόν αναγράφονται εκείνα τα προϊόντα τα οποία τα κράτη μέλη θεωρούν ότι αντιστοιχούν, εντός της επικράτειάς τους, στα κριτήρια του

κανονισμού 1308/2013 και ότι οι ονομασίες των επίμαχων προϊόντων απαριθμούνται ανάλογα με την παραδοσιακή τους χρήση στις διάφορες γλώσσες της Ένωσης. Έτσι, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης απλώς επιβεβαίωσε ότι είναι δυνατή η χρήση διάφορων παραδοσιακών ονομασιών προϊόντων γάλακτος σε διάφορες γλώσσες, οι οποίες δεν είναι πάντοτε ισοδύναμες⁷.

- 14 Με την απόφαση αυτή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης επισημαίνεται ότι, αν στο πλαίσιο της χρήσης των εναρμονισμένων ονομασιών στις γλώσσες των κρατών μπορεί να ληφθεί υπόψη η ιδιαιτερότητα της γλώσσας και οι διάφορες παραδοσιακές ονομασίες που χρησιμοποιούνται στο οικείο κράτος μέλος, τούτο πρέπει να προκύπτει όχι μόνο από τη γλωσσική απόδοση της νομικής ρύθμισης στη γλώσσα του οικείου κράτους μέλους, αλλά και από τον πολύγλωσσο πίνακα ή τον κατάλογο που θα περιληφθούν σε κάθε μία από τις γλωσσικές αποδόσεις της εν λόγω ρύθμισης. Εάν ο Γάλλος εξαγωγέας ήθελε να εξαγάγει προς το Ηνωμένο Βασίλειο το προϊόν για το οποίο το γαλλικό τμήμα του πίνακα χρησιμοποιεί τον όρο «*crème de riz*», δεν θα μπορούσε να τον μεταφράσει στα αγγλικά απλώς ως «*rice cream*» ή «*rice spray cream*», διότι το αγγλικό τμήμα του πίνακα που περιέχει τις δεσμευτικές ονομασίες δεν παραπέμπει σε τέτοιους όρους.
- 15 Επομένως, η προσφεύγουσα δεν ήταν υποχρεωμένη να προσδιορίσει ποιες ονομασίες χρησιμοποιούνται στην τσεχική απόδοση της οδηγίας και να προσαρμόσει την ονομασία του συστατικού για τη διάθεση του προϊόντος στην Τσεχική Δημοκρατία. Αρκούσε η μετάφραση της ονομασίας στην τσεχική γλώσσα. Ο επιλεγείς από αυτήν όρος «*čokoládový prášek*» (σοκολατένια σκόνη) αντιστοιχεί πλήρως με τη γερμανική και την πολωνική απόδοση της ονομασίας που χρησιμοποιείται στην οδηγία και δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι είναι ασαφής, αόριστη ή παραπλανεί τον Τσέχο καταναλωτή (βλ. τις απαιτήσεις σχετικά με την παροχή αξιόπιστων πληροφοριών που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1169/2011). Η αντίθετη προσέγγιση θα αποτελούσε προφανώς τυπολατρία, η οποία σε καμία περίπτωση δεν εξυπηρετεί την προστασία του καταναλωτή, θα υπονόμει το επίπεδο εναρμόνισης των εμπορικών ονομασιών των προϊόντων σοκολάτας που έχει ήδη επιτευχθεί στην εσωτερική αγορά της Ένωσης, θα διακινδύνευε την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς στον τομέα των προϊόντων σοκολάτας (βλ. άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 1169/2011) και θα ερχόταν σε αντίθεση προς την επανειλημμένα προβαλλόμενη αρχή της ισοδυναμίας των γλωσσικών αποδόσεων των ρυθμίσεων του δικαίου της Ένωσης.
- 16 Πρόκειται, επομένως, για περίπτωση *acte éclairé* (θεωρία περί σαφούς πράξεως) και, ως εκ τούτου, δεν είναι αναγκαίο να υποβληθεί προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επί της νομικής κρίσης του Krajský soud v Brně (περιφερειακού δικαστηρίου στο Μπρνο)

- 17 Κατ' αρχάς, ως προς το εξεταζόμενο εν προκειμένω ζήτημα, η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την άρση των αντιφάσεων μεταξύ των διαφόρων γλωσσικών αποδόσεων του δικαίου της Ένωσης δεν τυγχάνει εφαρμογής. Πράγματι, δεν υπάρχει καμία αντίφαση⁸ μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων της οδηγίας 2000/36/EK και οι αποδόσεις αυτές επιτελούν λειτουργία καταλόγου δεσμευτικών ονομασιών των τροφίμων σε δεδομένη επίσημη γλώσσα. Το εν λόγω συμπέρασμα προκύπτει από 1) τη σύγκριση των διάφορων γλωσσικών αποδόσεων της οδηγίας 2000/36/EK, 2) τους κανόνες του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/36/EK ότι οι ονομασίες των τροφίμων που αναφέρονται στο παράρτημα I είναι δεσμευτικές και 3) την απαίτηση πληροφόρησης για τα συστατικά των προϊόντων σε εύκολα κατανοητή γλώσσα για τους καταναλωτές του κράτους μέλους στην αγορά του οποίου θα κυκλοφορήσει το εν λόγω τρόφιμο (βλ. για παράδειγμα το άρθρο 15, παράγραφος 1, του κανονισμού 1169/2011).
- 18 Κατά τη σύγκριση των γλωσσικών αποδόσεων γίνεται φανερό ότι το παράρτημα περιλαμβάνει σαφώς τις χαρακτηριστικές ονομασίες για την αγορά του οικείου κράτους μέλους, για τις οποίες συχνά δεν γίνεται ακριβής μετάφραση (για παράδειγμα η αγγλική ονομασία «family milk chocolate» ή το ευρέως χρησιμοποιούμενο σε διάφορες γλωσσικές αποδόσεις συστατικό «vermicelli»). Αναφορικά με την ονομασία «čokoláda v prášku» (σοκολάτα σε σκόνη), τούτο είναι ιδιαίτερα φανερό στην περίπτωση της ολλανδικής ονομασίας «gesuikerde cacao», η οποία, από πλευράς καταναλωτών άλλων κρατών μελών, μετά από μετάφραση θα ταίριαζε σαφώς περισσότερο στο προϊόν που αναφέρεται στο παράρτημα I, μέρος A, σημείο 2, στοιχείο δ'. Ωστόσο, κατά τη σύγκριση των γλωσσικών αποδόσεων είναι θεμελιώδες το γεγονός ότι οι διάφορες γλωσσικές αποδόσεις περιλαμβάνουν διαφορετικό αριθμό ισοδύναμων ονομασιών ενός προϊόντος που περιλαμβάνεται στο παράρτημα I, μέρος A, σημείο 2, στοιχείο γ'. Σε ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις, πρόκειται για ένα μοναδικό όνομα, σε άλλες πρόκειται για δύο και στην ολλανδική πρόκειται για τρεις. Είναι φανερό, επίσης, ότι δεν πρόκειται για απλή μετάφραση ή παραλλαγή στην οικεία γλώσσα, αλλά για ανεξάρτητους καταλόγους ονομασιών σε διάφορες επίσημες γλώσσες, δηλαδή για οριζόμενες ονομασίες προϊόντων που προορίζονται για τους καταναλωτές του εν λόγω κράτους μέλους, στο οποίο χρησιμοποιείται η επίσημη γλώσσα.
- 19 Ο καθορισμός των δεσμευτικών ονομασιών των τροφίμων γενικώς (όπως και ειδικώς στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/36/EK) βασίζεται σε δύο κανόνες. Ο πρώτος είναι η υποχρέωση χρήσης του προκαθορισμένου ονόματος μόνον όσον αφορά τα τρόφιμα που ανταποκρίνονται στον ορισμό της επίμαχης διάταξης. Ο δεύτερος κανόνας είναι η υποχρέωση χρήσης για τρόφιμο ανταποκρινόμενο σε ορισμό περιλαμβανόμενο σε συγκεκριμένη διάταξης μόνον της ονομασίας του τροφίμου που ανταποκρίνεται στον ορισμό της εν λόγω διάταξης. Ακριβώς στον δεύτερο αυτό κανόνα αντιτίθεται στην πράξη η νομική κρίση που υιοθέτησε το Nejvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο), στο μέτρο που επιτρέπει την χρήση ενός μη καθορισμένου καταλόγου πιθανών ονομασιών προσδιορισμένων τροφίμων, ανάλογα με τη γλωσσική απόδοση και τη

μετάφραση που θα επιλέξει ο παραγωγός για τον προσδιορισμό του οικείου τροφίμου.

- 20 Η εν λόγω ερμηνεία οδηγεί, τελικώς, σε παράλογα συμπεράσματα, διότι, σε μια τέτοια περίπτωση, είναι πολύ δύσκολο να γίνει αντιληπτό πώς διατυπώνονται οι δεσμευτικές ονομασίες. Οι παραγωγοί και οι πωλητές δεν έχουν το δικαίωμα να τις χρησιμοποιούν για άλλα προϊόντα, έστω και αν αυτοί δεν οφείλουν κατ' ανάγκη να γνωρίζουν ότι οι ονομασίες αυτές έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα. Ωστόσο, αν έχουν επίγνωση αυτού, μπορούν να τις χρησιμοποιούν ως ονομασίες συστατικών χωρίς ένδειξη της σύνθεσής τους. Πάντως, σε μια τέτοια περίπτωση, οι καταναλωτές δεν χρειάζεται κατ' ανάγκη να γνωρίζουν ότι πρόκειται για σύνθετο συστατικό και για ποιο ακριβώς, εφόσον ουδέποτε θα βρουν τον ορισμό του, εκτός αν καταφέρουν χρησιμοποιώντας ακριβέστερες ή πιο ελεύθερες μεταφράσεις σε διαφορετικές επίσημες γλώσσες της Ένωσης, να εντοπίσουν εκείνη τη γλωσσική απόδοση της οδηγίας 2000/36/EK που περιέχει τον ορισμό του τροφίμου στην εν λόγω γλώσσα. Το ίδιο ισχύει και για την έννοια του «čokoládový prášek» (σοκολατένια σκόνη), της οποίας ο ορισμός δεν περιλαμβάνεται στο τσεχικό κείμενο της οδηγίας.
- 21 Παρομοίως, στην περίπτωση όπου ο παραγωγός θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει αποκλειστικά τη μετάφραση από τις γλώσσες εκείνες που έχουν συγκεκριμένη σχέση με το τρόφιμο (για παράδειγμα το προϊόν που παρασκευάστηκε σε συγκεκριμένο κράτος μέλος και η μετάφραση του χρησιμοποιηθέντος συστατικού αντιστοιχεί στη γλωσσική απόδοση του εν λόγω κράτους), η δυνατότητα αυτή θα ερχόταν σε αντίθεση με την απαίτηση παροχής στους καταναλωτές σαφών πληροφοριών για τη σύνθεση του προϊόντος. Πράγματι, οι καταναλωτές θα πρέπει, κατ' αρχάς, να προσδιορίσουν τον τόπο παραγωγής, να λάβουν γνώση της αντίστοιχης γλωσσικής απόδοσης της οδηγίας 2000/36/EK και να αναζητήσουν συναφώς τη μετάφρασή της (ενδεχομένως όλες τις πιθανές μεταφράσεις). Συγκεκριμένα, στο μέτρο που όλα τα προϊόντα που ορίζονται στο σημείο 2 του παραρτήματος I, μέρος A, είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοια (κατ' αρχήν πρόκειται για προϊόντα υπαγόμενα σε μία μόνον κατηγορία), δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι, ακόμη και μετά από προσεκτική μελέτη της οδηγίας 2000/36/EK, θα συνέδεε τον όρο «čokoládový prášek» (σοκολατένια σκόνη) με το προϊόν που ορίζεται ως «čokolád v prášek» (σοκολάτα σε σκόνη) [(και όχι για παράδειγμα με τον όρο «kakaový prášek» (κακάο σε σκόνη) ή «slazený kakaový prášek» (ζαχαρούχο κακάο σε σκόνη)]. Ο καταναλωτής θα έπρεπε να ακολουθήσει έναν δύσκολο και πολυεπίπεδο συλλογισμό για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι προφανώς πρόκειται για μετάφραση του όρου που προσδιορίζεται σε άλλη πλην της τσεχικής απόδοσης της οδηγίας 2000/36/EK και να αποκτήσει οποιαδήποτε βεβαιότητα ότι πράγματι έτσι είναι. Κατά πάσα πιθανότητα, ούτε για τους παραγωγούς και τους πωλητές θα ήταν σαφές ποιες πιθανές ονομασίες πρέπει να αποφεύγονται στην επισήμανση άλλων προϊόντων πλην εκείνων που ορίζει η οδηγία.
- 22 Εξάλλου, η χρήση μη δεσμευτικών ονομασιών δεν οδηγεί μόνο στην παραπλάνηση ενός ενδεχόμενου ενημερωμένου καταναλωτή, αλλά και των

καταναλωτών που δεν έχουν την πρόθεση, για οποιονδήποτε λόγο, να λάβουν περαιτέρω γνώση της νομοθεσίας του δικαίου της Ένωσης. Παρομοίως, όσοι δεν γνωρίζουν τους ορισμούς της οδηγίας 2000/36/EK, μπορούν τουλάχιστον να στηρίζονται στην παραδοχή ότι η έλλειψη ένδειξης της σύνθεσης του σύνθετου συστατικού σε συγκεκριμένο προϊόν βασίζεται σε συγκεκριμένη νομική αιτιολόγηση και ταυτόχρονα μπορούν να υποθέσουν ότι η εν λόγω αιτιολόγηση έγκειται στην υποχρεωτικότητα του νομικού ορισμού του συγκεκριμένου σύνθετου συστατικού [όπως συνιστά το παράρτημα VII, μέρος E, σημείο 2, στοιχείο α', της οδηγίας 1169/2011]. Ωστόσο, αν το σύνθετο συστατικό δεν έχει οριστεί [όπως ακριβώς συμβαίνει στην περίπτωση του όρου «čokoládový prášek» (σοκολάτα σε σκόνη)], τότε η σύνθεση του δεν πρέπει να πληροί τις απαιτήσεις, που προκύπτουν από το παράρτημα I, μέρος A, σημείο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2000/36/EK. Ο καταναλωτής, ο οποίος τεκμαίρεται ότι καταναλώνει τρόφιμο με εγκεκριμένη σύνθεση (δηλαδή που πληροί συγκεκριμένα κριτήρια) μπορεί κατ' ουσίαν να καταναλώσει ένα τελείως διαφορετικό τρόφιμο (το οποίο δεν ρυθμίζεται νομοθετικά από κανένα κριτήριο). Επομένως, η προσήλωση στη διατήρηση των δεσμευτικών ονομασιών μπορεί φυσικά να θεωρηθεί ως εκδήλωση τυπολατρίας, ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί αυτοσκοπό.

- 23 Η διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προϊόντων κακάο και σοκολάτας δεν μπορεί να εξεταστεί αποκλειστικά από τη σκοπιά του παραγωγού ή του πωλητή και να περιοριστεί η προστασία του καταναλωτή σε μια *ad hoc* εκτίμηση του εάν η ονομασία του οικείου προϊόντος μπορεί να υποκατασταθεί από άλλη ονομασία. Εάν τούτο αρκούσε, η αρχή που προκύπτει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/36/EK θα ήταν τελείως περιττή.
- 24 Το Krajský soud (περιφερειακό δικαστήριο) εμμένει στην άποψή του ότι για τον τρόπο επισήμανσης του τροφίμου (ενδεχομένως του συστατικού του) που προορίζεται για τον καταναλωτή συγκεκριμένου κράτους μέλους πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι δεσμευτικές ονομασίες των προϊόντων κακάο και σοκολάτας που αναφέρονται στην οικεία γλωσσική απόδοση του παραρτήματος I της οδηγίας 2000/36/EK, που αντιστοιχούν σε γλώσσα εύκολα κατανοητή από τους καταναλωτές του οικείου κράτους μέλους. Στην περίπτωση των τροφίμων που προορίζονται για καταναλωτές στο έδαφος της Τσεχικής Δημοκρατίας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι δεσμευτικές ονομασίες της τσεχικής απόδοσης του παραρτήματος I της οδηγίας 2000/36/EK. Μόνον στην περίπτωση της χρήσης των ονομασιών των σύνθετων συστατικών μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι κανόνες του παραρτήματος VII, μέρος E, σημείο 2 στοιχείο α', του κανονισμού 1169/2011 (δηλαδή η μη περιγραφή της σύνθεσης του σύνθετου συστατικού).
- 25 Κατά τη γνώμη του δικαστηρίου οι κανόνες του άρθρου 17, παράγραφοι 2 και 3, του κανονισμού 1169/2011 τυχάνουν εφαρμογής αποκλειστικά στην περίπτωση όπου η σύνθεση του τροφίμου δεν είναι πλήρως εναρμονισμένη και στο επίπεδο της Ένωσης δεν έχουν γίνει δεκτές δεσμευτικές ονομασίες για το προϊόν αυτό. Τούτο όμως δεν συμβαίνει με τα προϊόντα που ορίζονται στην οδηγία 2000/36/EK, όπως προκύπτει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας. Η εξαίρεση του παραρτήματος I, μέρος A, σημείο 4, στοιχείο δ', της οδηγίας δεν

αποτελεί, επομένως, παράδειγμα εφαρμογής των αναφερόμενων διατάξεων του κανονισμού 1169/2011, αλλά μεμονωμένη ανεξάρτητη εξαίρεση από τους κανόνες του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας αναφορικά με τα περιλαμβανόμενα στο παράρτημα I, μέρος Α, σημείο 4, στοιχείο δ' και σημείο 5 προϊόντα η οποία προβλέπεται για το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία.

- 26 Μολονότι η έλλειψη μνείας όλων των ονομασιών που θα ήταν η ίδια σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις (σε περίπτωση που η λειτουργία ενός καταλόγου υποχρεωτικών ονομασιών στις διάφορες επίσημες γλώσσες κάθε κράτους μέλους αποτελεί την πλήρη γλωσσική απόδοση της οδηγίας) δεν αποτελεί βεβαίως την καλύτερη νομοθετική λύση, δεν μπορεί ωστόσο να καταστήσει πιο ελαστικό τον κανόνα του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2000/36/ΕΚ και να μειώσει το επίπεδο προστασίας των καταναλωτών. Είναι αληθές ότι στο πλαίσιο αυτό η εν λόγω ρύθμιση διαφοροποιείται από τη ρύθμιση που υιοθετήθηκε στην ως άνω μνημονευόμενη απόφαση της Επιτροπής 2010/791/ΕΕ. Η εν λόγω απόφαση αποδεικνύει, ωστόσο, ότι στην ενωσιακή νομοθεσία για τα τρόφιμα ο καθορισμός δεσμευτικών εμπορικών ονομασιών για κάθε κράτος μέλος δεν αποτελεί εξαίρεση. Η ίδια νομοθετική τεχνική που συνίσταται στην καθιέρωση δεσμευτικών ονομασιών για τα τρόφιμα, όπως στην περίπτωση της οδηγίας 2000/36/ΕΚ, ακολουθήθηκε και στο παράδειγμα της οδηγίας 2001/113⁹, οι γλωσσικές αποδόσεις της οποίας περιέχουν υποχρεωτικές ονομασίες για τα οριζόμενα σε αυτήν προϊόντα σε διάφορες επίσημες γλώσσες.
- 27 Για τους ίδιους λόγους, η ως άνω απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 14ης Ιουνίου 2017 στην υπόθεση C-422/16 δεν αφορά μεν τη νομική ρύθμιση της οδηγίας 2000/36/ΕΚ, εντούτοις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την απόφαση αυτή σχετικά με τη θέσπιση καταλόγου δεσμευτικών ονομασιών των προϊόντων σε διάφορα κράτη μέλη, ήτοι το απαράδεκτο της χρήσης συνωνύμων ή μεταφράσεων των δεσμευτικών ονομασιών.

¹ Οδηγία 2000/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2000, για τα προϊόντα κακάο και σοκολάτας που προορίζονται για τη διατροφή του ανθρώπου, στο εξής: οδηγία 2000/36/ΕΚ.

² Κανονισμός (ΕΕ) 1169/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, την τροποποίηση των κανονισμών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθ. 1924/2006 και (ΕΚ) αριθ. 1925/2006 και την κατάργηση της οδηγίας 87/250/ΕΟΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 90/496/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της οδηγίας 1999/10/ΕΚ της Επιτροπής, της οδηγίας 2000/13/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών της Επιτροπής 2002/67/ΕΚ και 2008/5/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 608/2004 της Επιτροπής, στο εξής: κανονισμός 1169/2011.

³ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (νόμος 110/1997 περί τροφίμων και προϊόντων καπνού, με τον οποίο τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν ορισμένοι συναφείς νόμοι: στο εξής: νόμος 110/1997), όπως ισχύει από την 6η Σεπτεμβρίου 2016.

- 4 Monte επιδόρπιο γάλακτος σοκολάτας με φουντούκια 220 g, Monte επιδόρπιο γάλακτος σοκολάτας 100 g και Monte σοκολατένιο ρόφημα γάλακτος με φουντούκια 200 ml.
- 5 Κανονισμός (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου, στο εξής: κανονισμός 1308/2013.
- 6 Κανονισμός (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα («Ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ»), στο εξής: κανονισμός 1234/2007.
- 7 Η γαλλική ονομασία «*crème de riz*» δεν αντιστοιχεί σε καμία ονομασία στην αγγλική γλώσσα, καθόσον καμία έκφραση του τύπου «*rice cream*» ή «*rice spray cream*» δεν αναφέρεται στην αγγλική απόδοση του καταλόγου.
- 8 Επιπλέον, το Nejnvyšší správní soud (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο) δεν υπέδειξε μέθοδο ερμηνείας η οποία θα εξάλειφε την εν λόγω αντίθεση στο πλαίσιο της ενιαίας ερμηνείας.
- 9 Οδηγία 2001/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ης Δεκεμβρίου 2001, για τις μαρμελάδες, τα ζελέ και τις μαρμελάδες εσπεριδοειδών καθώς και την κρέμα καστανού που προορίζονται για τη διατροφή του ανθρώπου, στο εξής: οδηγία 2001/113/ΕΚ.